

Postępowanie w administracji.

Jedynym z rodzajów polskich sądów są **sądy administracyjne**. Nie rozpatrują one może najgłośniejszych i najciekawszych medialnie spraw, ale ich rola jest niezwykle istotna w naszym systemie. **Jakimi więc sprawami się one przede wszystkim zajmują?**

Następczy charakter sądów administracyjnych

Wszystkie postępowania przed sądami tego typu mają charakter następczy. Oznacza to, że każde postępowanie musi być na początku rozpatrzone przez odpowiedni organ administracji publicznej. Postępowania nie mogą być również rozpoczynane z urzędu, czyli nie może ich zainicjować sam sąd administracyjny. **Zatem postępowanie może być rozpoczęte na czyjś wniosek lub przez czyjąś skargę.** Po drugiej stronie jest natomiast organ administracji publicznej, który wydał odpowiednią decyzję. Przy tym organ administracji publicznej to po prostu podmiot, który reprezentuje państwo. Są to zatem przede wszystkim takie instytucje, jak:

- Prezydent RP
- Premier oraz ministrowie
- wójt gminy, burmistrz oraz prezydent miasta
- wojewoda
- rada gminy oraz powiatu
- komendant policji
- naczelnik urzędu skarbowego

Najwyższą instancją w sądownictwie administracyjnym jest Naczelny Sąd Administracyjny. Chociaż sądownictwo administracyjne jest znane w Polsce od dawna, a przywrócono je po wojnie już w 1980 roku, to ten obszar wymiaru sprawiedliwości w obecnym kształcie powstał po uchwaleniu **Konstytucji RP z 1997 roku**. Dodatkowo działanie sądów regulują **dwie ustawy z 2002 roku**;

- Prawo o ustroju sądów administracyjnych
- Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi

Co ciekawe, aż do 2003 roku jedynym sądem administracyjnym w naszym kraju był właśnie Naczelny Sąd Administracyjny. Dopiero w 2003 roku, gdy w życie weszły obie wyżej wymienione ustawy, zaczęto organizować sądy administracyjne w każdym województwie w kraju. **Każdy sąd administracyjny ma swojego prezesa, zgromadzenie ogólne – tyczy się to zresztą również NSA.** Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego jest powoływany przez prezydenta RP na sześcioletnią kadencję.

Czym zajmują się sądy administracyjne?

Przede wszystkim kontrolują one działalność całej administracji publicznej, w tym przede wszystkim decyzje administracyjne, akty prawa miejscowego organów samorządów oraz organów, podlegających bezpośrednio rządowi, postanowienia wydane w postępowaniach administracyjnych, akty oraz czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień i obowiązków wynikających z prawa czy też pisemne interpretacje przepisów prawa podatkowego.

Sądy administracyjne zajmują się również sprawami, dotyczącymi bezczynności organów administracji oraz przewlekłymi postępowaniami w sprawach postępowania podatkowego oraz aktami nadzoru nad działalnością organów jednostek samorządowych. **Spora część spraw dotyczy także sporów kompetencyjnych pomiędzy rządem a samorządami. Jedną z głównych zasad, jeśli chodzi o sądy administracyjne, jest bezwzględny zakaz rozpatrywania przez nie cywilnych spraw, które powinny być rozstrzygane przez odpowiednie sądy powszechne.** Chociaż sądownictwo administracyjne nie zajmuje się może najistotniejszymi sprawami w kraju, może poza niektórymi wyjątkami, to jego działanie jest powszechnie chwalone. Przede wszystkim istnienie sądów tego typu sprawia, że sądy cywilne czy karne nie są przeładowane sprawami administracyjnymi. Również taki podział umożliwia większą specjalizację każdego sądu. **Teoretycznie też istnienie tego sądownictwa sprawia, że każdy obywatel może poskarżyć się na jakąkolwiek decyzję administracji rządowej i samorządowej.** I obywatele oczywiście chętnie z tej możliwości korzystają, więc spraw w sądach administracyjnych jest sporo, a na wyroki trzeba niestety często sporo czekać.

Wyszukane w sieci z blogu adw. Grażyny Zemanek

To tytułem wprowadzenia.

Jak wynika z przedstawionej informacji wojewódzkie sądy administracyjne sprawują kontrolę działalności administracji publicznej oraz inne sprawy, do których stosuje się prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

©Kancelaria Sejmu s. 1/89 03.12.2019 Dz. U. 2002 Nr 153 poz. 1270 U S T AWA z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi DZIAŁ I Przepisy wstępne Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi normuje postępowanie sądowe w sprawach z zakresu kontroli działalności administracji publicznej oraz w innych sprawach, do których jego przepisy stosuje się z mocy ustaw szczególnych (sprawy sądownoadministracyjne).

Art. 2. Do rozpoznawania spraw sądownoadministracyjnych powołane są sądy administracyjne.

Art. 3. § 1. Sądy administracyjne sprawują kontrolę działalności administracji publicznej i stosują środki określone w ustawie.

§ 2. Kontrola działalności **administracji publicznej przez sądy administracyjne obejmuje orzekanie w sprawach skarg na:**

1) decyzje administracyjne;

2) postanowienia wydane w postępowaniu administracyjnym, na które służy zażalenie albo kończące postępowanie, a także na postanowienia rozstrzygające sprawę co do istoty; stanowisko wierzyciela w sprawie zgłoszonego zarzutu;]

3 – utracił moc

4) inne niż określone w pkt 1–3 akty lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa, z wyłączeniem aktów lub czynności podjętych w ramach postępowania administracyjnego określonego w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 oraz z 2019 r. poz. 60, 730, 1133 i 2196), postępowań określonych w działach IV, V i VI ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.2)), postępowań, o których mowa w dziale V w rozdziale 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 768, 730, 1520, 1556 i 2200), oraz postępowań, do których mają zastosowanie przepisy powołanych ustaw;

4a) pisemne interpretacje przepisów prawa podatkowego wydawane w indywidualnych sprawach, opinie zabezpieczające i odmowy wydania opinii zabezpieczających;

5) akty prawa miejscowego organów jednostek samorządu terytorialnego i terenowych organów administracji rządowej;

6) akty organów jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, inne niż określone w pkt 5, podejmowane w sprawach z zakresu administracji publicznej;

7) akty nadzoru nad działalnością organów jednostek samorządu terytorialnego;

8) beczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania w przypadkach określonych w pkt 1–4 lub przewlekłe prowadzenie postępowania w przypadku określonym w pkt 4a;

9) beczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawach dotyczących innych niż określone w pkt 1–3 aktów lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczących uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa podjętych w ramach postępowania administracyjnego określonego w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego oraz postępowań określonych w działach IV, V i VI ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa oraz postępowań, do których mają zastosowanie przepisy powołanych ustaw. § 2a. Sądy administracyjne orzekają także w sprawach sprzeciwów od decyzji wydanych na

podstawie art. 138 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego. § 3. Sądy administracyjne orzekają także w sprawach, w których przepisy ustaw szczególnych przewidują sądową kontrolę, i stosują środki określone w tych przepisach.

Art. 4. Sądy administracyjne rozstrzygają spory o właściwość między organami jednostek samorządu terytorialnego i między samorządowymi kolegiami odwoławczymi, o ile odrębna ustawa nie stanowi inaczej, oraz spory kompetencyjne między organami tych jednostek a organami administracji rządowej.

Art. 5. Sądy administracyjne **nie są właściwe** w sprawach:

- 1) wynikających z nadrzędności i podległości organizacyjnej w stosunkach między organami administracji publicznej;
- 2) wynikających z podległości służbowej między przełożonymi i podwładnymi;
- 3) odmowy mianowania na stanowiska lub powołania do pełnienia funkcji w organach administracji publicznej, chyba że obowiązek mianowania lub powołania wynika z przepisów prawa;
- 4) wiz wydawanych przez konsulów, z wyjątkiem wiz:
 - a) o których mowa w art. 2 pkt 2–5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz. Urz. UE L 243 z 15.09.2009, str. 1, z późn. zm.3)),
 - b) wydawanych cudzoziemcowi będącemu członkiem rodziny obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego 3) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 258 z 04.10.2011, str. 9, Dz. Urz. UE L 58 z 29.02.2012, str. 3, Dz. Urz. UE L 182 z 29.06.2013, str. 1, Dz. Urz. UE L 77 z 23.03.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 114 z 04.05.2018, str. 39. ©Kancelaria Sejmu s. 4/89 03.12.2019 terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2019 r. poz. 293); 5) zezwoleń na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego wydawanych przez konsulów.

Art. 6. Sąd administracyjny w razie uzasadnionej potrzeby udziela stronom występującym w sprawie bez adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych i skutków ich zaniedbań.

Art. 7. Sąd administracyjny powinien podejmować czynności zmierzające do szybkiego załatwienia sprawy i dążyć do jej rozstrzygnięcia na pierwszym posiedzeniu.

Proszę o udzielenie odpowiedzi na pytania:

Jakie sprawy należą do właściwości sądów administracyjnych?

Jakie sprawy nie należą do właściwości sądów administracyjnych?

Czy sąd administracyjny rozpatruje sprawy z urzędu, bez wniosku lub skargi strony?